

Studium pedagogiky pro pedagogy VČ vykonávající dílčí přímou pedagog. činnost

(Akreditace programu platná do 8. 3. 2026, ale chystá se reakreditace.)

Datum konání:	bude upřesněno (podzim?)
Kapacita:	0 / 20 – 25
Počet hodin:	40 vyučovací(ch) hodin(y)
Cílová skupina:	pedagogové volného času, zájemci o externí pedagogickou činnost v SVČ, DDM a NNO
Cena za osobu:	2900 Kč při konání jako akce na zakázku / 3 900 Kč při konání otevřeného kurzu
Organizační garant:	Mgr. Pavla Chocholová, pavla.chocholova@npi.cz , 775 583 517

Anotace studijního programu:

Studium pedagogiky podle § 22 odst. 1 písm. b) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, a § 3 odst. 2 písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému, ve znění pozdějších předpisů.

Studijní program představuje souhrn základních teoretických i praktických poznatků v oblasti pedagogiky volného času, které by měl znát každý pedagog pracující v oblasti zájmového vzdělávání.

Úspěšným absolvováním programu účastník splňuje kvalifikační předpoklady pro pozici pedagoga volného času, který vykonává dílčí přímou pedagogickou činnost v zájmovém vzdělávání ve školách a školských zařízeních pro zájmové vzdělávání - v souladu s §17 (část 2) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů (novelizace ze dne 1.9.2012).

Přes definování prostředí, ve kterém pedagogika volného času probíhá, se budeme věnovat osobnosti pedagoga, cílové skupině, jednotlivým částem pedagogického procesu, možnostem zapojení cílové skupiny do výchovně vzdělávacího procesu. Teoretické poznatky budou vždy aplikovány na konkrétní pedagogickou práci účastníků programu. Po absolvování budou účastníci schopni sestavit plán pedagogické práce tak, aby vedl k rozvoji klíčových kompetencí cílové skupiny a byl v souladu se základními principy pedagogiky volného času a v souladu s novými trendy v oblasti zájmového vzdělávání.

Cíle studia pedagogiky:

Absolvent získá znalosti a dovednosti v oblasti pedagogiky a psychologie, které podmiňují výkon činnosti pedagoga volného času vykonávajícího dílčí přímou pedagogickou činnost v zájmovém vzdělávání.

Kritéria výběru účastníků:

Studium je určeno pedagogickým pracovníkům, kteří získali minimálně střední vzdělání s výučním listem získané ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání.

Ukončení studia:

Studium se ukončuje obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení získává absolvent osvědčení.

Obsah studia:

A. Tematický okruh: ZÁKLADY PEDAGOGIKY PRO PEDAGOGY VOLNÉHO ČASU

Cíle tematického okruhu:

Cílem tematického okruhu je vést pedagogy k uvědomění, že pedagogická práce je prací cílenou a pedagog s tímto vědomím musí umět svou práci plánovat, plánované realizovat, podle průběžných evaluací plány upravovat a nakonec svou práci vyhodnocovat. Naučíme účastníky formulovat cíle své pedagogické práce. Povedeme studenty k zapojení účastníků zájmového vzdělávání do procesu evaluace pedagogického procesu.

Tematický okruh je zaměřen na definování volného času, specifikaci školských zařízení pro zájmové vzdělávání, specifikaci legislativních podmínek pedagogiky volného času. Důraz bude kladen na pojmenování funkcí/cílů pedagogiky volného času a na pochopení důležitosti cílené pedagogické práce pedagoga volného času.

Tematický okruh je zaměřen na pojmenování základních kamenů pedagogického procesu, návaznosti a propojenosti dílčích kroků. Účastníci se naučí definovat cíle své pedagogické práce, výstupy v oblasti získaných kompetencí a k nim náležité kontrolní mechanismy. Důraz bude kladen na osvojení si dovednosti aplikovat zákonitosti ve své vlastní pedagogické práci.

Základní témata:

pedagogika (předmět, pojmy, moderní pedagogické směry), pedagogika volného času, speciální pedagogika, sociální pedagogika. Psychologie učení, druhy a styly učení. Stanovení cílů, výběr aktivit, forem, metod a technik použitelných v průběhu pedagogické práce.

Pedagogický proces:

Didaktika pedagogiky volného času. Příprava (stanovení cílů, metod, forem, výběr aktivit a technik), fáze vzdělávacího procesu (motivace, seznámení s novými poznatky, fixace, zhodnocení), příprava zájmové činnosti (výukové jednotky) v návaznosti na školní vzdělávací program a její realizace – (zadávání instrukcí, rizika při práci pedagoga volného času - bezpečnost/fyzické bezpečí, rizikovost her a aktivit/ psychické bezpečí), vyhodnocení (základní pojmy - evaluace, hodnocení a sebehodnocení, reflexe - hodnotící normy, zásady hodnocení).

Plánování a příprava pedagogické vzdělávací jednotky Realizace pedagogické vzdělávací jednotky

Účastník zájmového vzdělávání. Úvod do vývojové psychologie: Člověk v zrcadle času.

Úvod do speciální pedagogiky: Účastníci zájmového vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami. (Děti, žáci a studenti se zdravotními sociálním znevýhodněním či se zdravotním postižením). Děti, žáci a studenti se vzdělávacími problémy. Děti, žáci a studenti se specifickými poruchami učení. Poruchy chování a výchovné problémy u žáků mladšího a středního školního věku. Mimořádně nadaní a talentovaní děti, žáci a studenti. Možnosti pedagoga volného času a další intervence. Práce se skupinou. Principy bezpečného sociálního klimatu ve skupině (socializace jedince, sociální učení, zvládání konfliktních situací včetně šikany). Dynamika skupiny, skupinové role. Techniky hodnocení, evaluace. Základní pojmy a souvislosti ze sociální psychologie,

Základy sociální pedagogiky:

dynamika skupiny - sociální role ve skupině, sociální učení, základy komunikace ve skupině, principy bezpečného prostředí - sociální klima.

Vyhodnocování práce žáků, pedagoga a pedagogického procesu

Zadávat instrukcí, improvizace a příprava. Rizika při práci pedagoga volného času (bezpečnost – fyzické bezpečí, rizikovost her a aktivit – psychické bezpečí, syndrom vyhoření). Průběžné sledování výsledků

Hodinová dotace celkem 10

B. Tematický okruh: ZÁKLADY PSYCHOLOGIE PRO PEDAGOGY VOLNÉHO ČASU

Anotace: Tematický okruh je zaměřen na roli pedagoga volného času v zájmovém vzdělávání. Přes definování osobnosti člověka a faktorů, které osobnost utvářejí, dojdeme k nutnosti kontinuálního osobnostního a profesního rozvoje. Na základě technik vlastní profesní sebereflexe si účastníci pojmenují své silné a slabé stránky a budou hledat cesty k prohlubování svých znalostí a dovedností.

Cílem tematického okruhu je věnovat se základním kategoriím psychologie osobnosti, např. definovat osobnost člověka, vlivy působící na osobnost člověka, představit strukturu osobnosti. Přes sebepoznávací techniky povedeme účastníky k uvědomění si nutnosti dalšího profesního a osobnostního seberozvoje, vzdělávání celoživotního učení. Cílem je rovněž upozornit na význam autority pedagoga a na možnosti, jak může pedagog svou autoritu posilovat.

Základní témata:

obecná psychologie, psychologie osobnosti, vývojová psychologie.

Základní pojmy a souvislosti z psychologie, psychologie osobnosti

Obecná psychologie:

základní činnosti člověka (učení, hra, práce a činnosti ve volném čase).

Vývojová psychologie:

periodizace vývoje člověka, specifika jednotlivých vývojových období, proces poznání a jeho ontogenetický vývoj, proces učení v závislosti na psychickém vývoji dítěte

Psychologie osobnosti:

osobnost, faktory utváření osobnosti člověka, osobnostní předpoklady pedagogické profese, sebepoznávání, sebereflexe a poznávání druhých.

Základy sociální psychologie a pedagogické psychologie: malá sociální skupina, sociální interakce, sociálně psychologické profesní dovednosti pedagoga (komunikace pedagog - žák, pedagog - rodič, pedagog – pedagog), interakce pedagog volného času - žák, role pedagoga volného času.

Základní pojmy, vlivy působící na osobnost, struktura osobnosti a procesy v ní probíhající, motivace, temperament. Sebevědomý pedagog

Základní pojmy v oblasti sebepoznávání, sebepoznávací techniky, technika MYŠLENKOVÁ MAP, technika KRUH, sebereflexe. Osobní kompetenční portfolio. Osobnostní předpoklady a sociálně-psychologické dovednosti pedagoga. Pedagog jako jeden z činitelů pedagogického procesu. Role pedagoga, autorita pedagoga.

Základní rozdělení speciálních vzdělávacích potřeb žáků a pedagogické principy při práci s nimi, možnosti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, individuální přístup, metody a zásady inkluze.

Hodinová dotace celkem 6

C. Tematický okruh:

Cílová skupina

Anotace: Tematický okruh je zaměřen na definování cílové skupiny z hlediska vývojové psychologie, důraz bude kladen na respekt k individualitám, včetně respektu k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Druhá část bloku bude věnována práci se skupinou, budou definovány principy bezpečného sociálního prostředí, ve kterém by mělo zájmové vzdělávání probíhat. Účastníci si pojmenují, jakou roli a možnosti má pedagog volného času k nastavení a udržování bezpečného prostředí.

Cíle tematického okruhu:

Cílem vzdělávacího bloku je definovat účastníka zájmové vzdělávání prostřednictvím poznatků vývojové psychologie a nabídnout účastníkům konkrétní pedagogické principy využitelné při práci s jednotlivými vývojovými etapami. V této části se budeme věnovat problematice práce s žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami. Cílem vzdělávacího bloku je také pojmenovat procesy, které ve skupině probíhají a upozornit na některé patologické jevy – např. šikana, kyberšikana. Cílem je také vést účastníky k uvědomění, že kromě fyzického bezpečí je úkolem pedagoga vytvářet a podporovat psychické bezpečí - příznivé sociální klima ve skupině a předcházet tak patologickým jevům.

Hodinová dotace celkem 8

D. Tematický okruh: VYBRANÁ TÉMATA PEDAGOGIKY VOLNÉHO ČASU

Cílem tematického okruhu je zorientovat účastníka v základních pojmech z oblasti pedagogiky volného času. Zaměříme se na pojmenování základních činností člověka a jejich významu pro jednotlivá vývojová období člověka. Společně s účastníky zmapujeme role pedagoga volného času v zájmovém vzdělávání, seznámíme jej se současnými trendy pedagogiky volného času a pojmenujeme význam, možnosti a přínos konstruktivistické pedagogiky. Seznámíme účastníky se základními legislativními normami v oblasti pedagogiky volného času a jejich aplikací do zájmového vzdělávání.

Základní témata:

volný čas, cíl/funkce pedagogiky volného času, kompetence účastníka zájmového vzdělávání.

Základní pojmy a souvislosti v pedagogice, v pedagogice volného času

Základní pojmy:

volný čas, pedagogika, pedagogika volného času, speciální pedagogika; základní činnosti člověka (hra, učení, práce, činnosti ve volném čase), kompetence, kompetence účastníka zájmového vzdělávání; funkce pedagogiky volného času;

Předpoklady pro práci pedagoga volného času:

minimální kompetenční profil pro pozici pedagoga volného času vykonávajícího dílčí pedagogickou činnost, osobní kompetenční portfolio.

Současné trendy, metody a formy využitelné v pedagogice volného času:

zážitková pedagogika, kooperativní učení, pedagogický projekt, konstruktivistické pojetí pedagogické práce.

Soudobé teorie vzdělávání/ moderní pedagogika (zážitková pedagogika, kooperativní učení, pedagogický projekt, konstruktivistické pojetí pedagogické práce).

Školská řízení pro zájmové vzdělávání a další organizace a instituce nabízející neformální vzdělávání (dětí a mládeže).

Závazné normy pro práci pedagoga volného času:

vybrané právní normy pro pedagogiku volného času, vedení dokumentace ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání.

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů,
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, novela zákona č. 347/2010 Sb.
- Zákon č.64/1963 Sb., Všeobecná deklarace lidských práv
- Úmluva o právech dítěte, OSN 1989
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., č. 109/2011 Sb., č. 279/2012 Sb., č. 197/2016 Sb. o zájmovém vzdělávání
- Další povinné/doporučované vzdělávání pedagogických pracovníků – motivace k dalšímu vzdělávání pedagogů volného času.

Hodinová dotace celkem 6

E. Tematický okruh: PŘÍPRAVA KONKRÉTNÍ PEDAGOGICKÉ ČINNOSTI (LEKCE)

Anotace: Tematický okruh je zaměřen na propojení všech předchozích vzdělávacích bloků a na aplikaci získaných vědomostí a dovedností do praxe. Účastníci budou seznámeni se strukturou konkrétní pedagogické lekce, tak aby byli schopni jako jeden z výstupů odevzdat závěrečnou práci (lekci) se všemi náležitostmi. Lektor projde s účastníkem přípravu závěrečné práce tak, aby ten pak byl schopen závěrečnou práci samostatně realizovat.

Cíle tematického okruhu: Cílem vzdělávacího bloku je aplikovat a ověřit získané kompetence ze vzdělávacího programu na konkrétní pedagogické lekci.

Témata vzdělávacího bloku

Struktura metodického zpracování konkrétní pedagogické vzdělávací jednotky – závěrečné práce. Obhajoba práce, zkouška.

Doporučená struktura závěrečné písemné práce opisující vybranou výchovně vzdělávací aktivitu:

- Jméno a příjmení autora
- Název
- Cílová skupina
- Klíčová slova
- Cíle
- Vybrané kompetence absolventa, na které je aktivita zaměřena
- Forma vzdělávání
- Metody vzdělávání (popište metody ve vazbě na dosažení cílů)
- Počet účastníků
- Časová dotace (v hodinách)
- Didaktické pomůcky (vše, co umožňuje dosažení cílů)
- Popis teoretické části
- Popis praktické části (postup)
- Způsob ověření dosažených výsledků
- Sebereflexe pedagoga
- Přílohy (použitá literatura, podklady pro účastníky atp. - volitelné)

Zařazení jednotlivých témat do ucelených vzdělávacích bloků je v kompetenci realizátora studia.

Hodinová dotace celkem 10

Struktura metodického zpracování konkrétní pedagogické vzdělávací jednotky – závěrečné práce. Obhajoba práce, zkouška.